

УДК 311.21:[330.3:614.2]

Ю. О. Лазебник,
к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків

DOI: 10.32702/2306-6792.2018.23.31

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗАЙНЯТОСТІ НА ОСНОВІ ОБСТЕЖЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ЧАСУ

Iu. Lazebnik,
PhD, Associate Professor, Associate Professor of Statistics, Accounting and Auditing Department,
V.N. Karazin Kharkiv National University

ASSESSMENT OF QUALITY EMPLOYMENT BASED ON TIME USE SURVEYS

У статті розглядаються актуальні питання формування теоретико-методологічних засад оцінювання якості зайнятості на основі обстежень використання часу. Обґрунтовано необхідність проведення досліджень бюджетів часу або досліджень використання часу. Розглянуто основні напрями застосування даних про використання часу. Обґрунтовано важливість систематизації видів діяльності, що мають застосовуватись при обстеженнях використання часу як загальної класифікації.

Особливу увагу приділено вивченню особливостей основних класифікацій, що набули найбільшого поширення у міжнародній практиці в якості основи для збору, узагальнення і розповсюдження інформації в статистиці використання часу: Міжнародної класифікації видів діяльності для статистики використання часу (ICATUS) та Європейської системи кодування діяльності для гармонізованого європейського обстеження використання часу (ACL 2008).

У статті розкрито основні етапи розроблення, особливості формування та структуру кодів пробної і переглянутої версії ICATUS. Визначено особливості застосування й кодування та наведено структуру за основними рівнями ACL 2008. Здійснено порівняння основних розділів ICATUS 2016 та ACL 2008. На основі проведеного огляду обґрунтована основна відмінність досліджуваних класифікацій, яка полягає в тому, що ICATUS розроблялась з метою проведення оцінок неоплачуваної праці та неформальної зайнятості. Визначено агреговані групи видів діяльності для статистики використання часу. Окреслено найбільш важливі принципи, дотримання яких є необхідним для створення національних версій розглянутих класифікацій.

The article deals with topical issues of the formation of theoretical and methodological principles for assessing the quality of employment on the basis of time-use surveys. The necessity of conducting researches of time budgets or researches of use of time is grounded. The main directions of using data on the use of time are considered. The peculiarities and the main stages of formation of time usage statistics are revealed. The main topics are identified, the focus of which is the analytical goals of collecting data on the use of time. The article substantiates the importance of systematizing the types of activities to be used in surveys of the use of time as a general classification.

Particular attention is paid to the study of key features of main classifications that have become most widely used in international practice as the basis for collecting, summarizing and disseminating information in time usage statistics: the International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS) and the Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL).

The article describes the main stages of development, the peculiarities of the formation and structure of the codes of the trial and revised versions of the International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS). The distribution of the first level of classification of activities for ICATUS 2016 is presented by nine main units. The peculiarities of application and coding are defined and the structure is presented according to the main levels of the European activity coding system for the Harmonized European Time Use Surveys. The main sections of ICATUS 2016 and ACL 2008 are compared. Based on the survey, the main difference between the studied classifications is that the ICATUS was designed to evaluate unpaid work and informal employment. Outlined the most important principles, which are necessary for the creation of national versions of the considered classifications.

Ключові слова: *якість зайнятості, обстеження використання часу, Міжнародна класифікація видів діяльності для статистики використання часу (ICATUS), Європейська система кодування діяльності (ACL 2008).*

Key words: *quality of employment, time use survey, International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS), Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL 2008).*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Дослідження, засновані на даних про використання часу (дослідження бюджетів часу або дослідження використання часу), були вперше проведені на початку ХХ ст. у рамках соціальних обстежень умов життя сімей робітників. Занадто тривалий робочий день, ха-

рактерний для початкового періоду індустріалізації, і боротьба профспілок за його скорочення зумовили гострий інтерес до даних про співвідношення тривалості праці і відпочинку у повсякденному житті зайнятих в країнах, де індустріалізація йшла повним ходом [6].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На початку 20-х років у Великобританії, в Сполучених Штатах Америки, а також у країнах з централізованим плануванням економіки було проведено чимало досліджень на цю тему. До них можна віднести роботи економістів С. Струмліна, який в 1924 р. застосував дані про використання часу в цілях державного і громадського планування, і Г. Пруденського, який повторив таке дослідження в 1934 р. з метою історичного зіставлення.

Бюро економіки домашніх господарств Міністерства сільського господарства США провело обстеження впливу нової техніки на використання часу фермерськими домогосподарками [7]. Серед історичних робіт у цій області можна назвати дослідження П. Сорокіна і К. Бергера (1939 р.) "Бюджети часу поведінки людини" ("Time Budgets of Human Behaviour"), в якому надається нове розуміння психологічної та соціальної мотивації, К. Ліпмана "Подорож на роботу" ("The Journey to Work" (1944 р.)), присвячене проблемі поїздок з передмістя в місто на роботу і назад і тривалості таких поїздок [6, с. 7].

Частіше від інших розглядалися такі проблеми [6, с. 6]:

- розподілу часу оплачуваної трудової діяльності, домашньої праці, особистої гігієни, сімейних обов'язків, сну і відпочинку в денному, тижневому і річному бюджетах часу населення;

- особливості розподілу часу в соціальних групах (наприклад, промислових робітників, фермерських домогосподарств, учнів коледжів, безробітних) щодо конкретних видів повсякденної діяльності;

- використання "вільного часу", особливо дозвілля.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад оцінювання якості зайнятості на основі обстежень використання часу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Для вирішення аналітичних та методологічних завдань у 1964 р. був реалізований багатонаціональний проект порівняльного дослідження бюджетів часу, в якому взяло участь 12 країн, як з ринковою, так і централізованою планованою економікою.

Дослідження й зіставлення відмінностей характеру повсякденної діяльності та розподілу часу, що витрачається на різні її види жи-

телями міст і сільських населених пунктів, у тій чи іншій мірі залежать від урбанізації та індустріалізації.

Отримання масиву даних багатонаціональних обстежень про характеристики повсякденного життя в різних міських районах і в різних соціально-економічних і культурних умовах, могло би слугувати основою для адаптації різних методів і перевірки гіпотез у міжнародних порівняльних соціологічних дослідженнях.

Можна виділити такі основні напрями застосування даних про використання часу:

- визначення впливу телебачення на використання засобів масової інформації;

- використання вільного часу в розбивці за видами діяльності (наприклад, читання, перегляд телепередач, спілкування);

- визначення соціальної диференціації у виборі форм дозвілля;

- встановлення міжнародних відмінностей у видах і частоті соціальних контактів;

- вивчення залежності часу, що витрачається на догляд за дітьми, від статі, статусу в зайнятості, кількості дітей, віку дітей, добового ритму контактів, дозвілля дорослих;

- дослідження проблем, пов'язаних з поїздками від місця проживання до місця роботи;

- міські дослідження і планування;

- встановлення міцності шлюбів через кореляцію між показником кількості розлучень і часом, витраченим на різні види діяльності, зокрема домашнім дозвіллям, дозвіллям поза домом, дозвіллям у колі сім'ї або окремо від сім'ї, спілкуванням з сім'єю і між подружжям тощо;

- вивчення впливу освітнього рівня на розподіл часу;

- визначення залежності між зміною в розподілі часу і технічним прогресом, у тому числі: часу, проведеного на роботі, часу, що витрачається на поїздки на роботу, часу, що витрачається на домашню працю, вільного часу, задоволення фізіологічних потреб.

З тих пір дослідження, засновані на даних про використання часу, перетворилися в дослідницький інструмент, який застосовується в різних прикладних областях. У доповіді про хід роботи в області розвитку статистики використання часу, представленої Статистичною комісією ООН на її 20-й сесії в 1979 р., статистика використання часу була визначена як "спільне джерело, яке використовує загальну одиницю виміру для фундаментальних описових даних, які неможливо отримати іншим способом, що стосуються людської діяльності в різних областях соціальної, демографічної та відповідних видах економічної статистики" [6].

У 70-ті роки з метою планування процесу розвитку країни, що розвиваються, також почали проводити обстеження використання часу. Стимулом для цих досліджень послужила "нова економіка домашніх господарств", напрям, в якому визнаються продуктивні елементи неоплачуваної праці в домашніх господарствах. Велике значення в цьому підході має відмінність між працею на ринку праці і продуктивною працею в домашньому господарстві.

У більшості обстежень щодо використання часу, які були проведені в країнах, що розвиваються, вивчалися два основні ряди взаємопов'язаних проблем: використання людських ресурсів у домашньому господарстві, особливо жінок і дітей (на аналітичній основі нової економіки домашніх господарств) і вдосконалення методів вимірювання зайнятості, безробіття та неповної зайнятості [5, с. 60].

Огляд літератури свідчить про те, що багато аналітичних цілей збору даних про використання часу концентруються навколо таких основних тем:

- вимір і аналіз якості життя або загального добробуту;
- вимір і оцінка неоплачуваної праці (домашньої і добровільної праці) і розробка рахунків продукції домашніх господарств;
- вдосконалення методів оцінки оплачуваної і неоплачуваної праці;
- аналіз стратегічних наслідків проблем планування розвитку.

Нижче наведено короткий опис деяких досліджень і областей застосування цих даних.

Використання часу, перш за все, доцільно розглядати як показник добробуту. В ході оцінки якості життя були проаналізовані особливості використання часу окремими людьми. Ці дослідження рівня життя переконливо продемонстрували велике значення часу, що присвячується дозвіллю, як одного з показників добробуту. У розвинених країнах час, що витрачається на дозвілля, і показники "часового преса" є важливими одиницями вимірювання загального добробуту населення. У країнах, що розвиваються "дефіцит дозвілля" може служити показником бідності.

У роботі Гершані та ін. (Gershuny and others, 1986) описуються дві проблеми дозвілля в промислово розвинених суспільствах. Перша проблема полягає в тому, що "нам доводиться стикатися з безперервним і, ймовірно, зростаючим рівнем вимушеного дозвілля у вигляді безробіття", а друга проблема полягає в тому, що "домінуючою характеристикою" розвиненого суспільства є його спроба "вмістити занадто багато видів споживчої діяльності в занадто ко-

роткий часовий інтервал" [3]. Аналіз британських даних про використання часу за останні двадцять років привів до висновку, що британське суспільство — це подвійне суспільство, в якому "змучені імуці" мають достатньо вільного часу, щоб скористатися доступними для них послугами індустрії дозвілля, а "незможні" мають у своєму розпорядженні час, але не мають коштів на споживання послуг в сфері дозвілля [2].

Розуміння тенденцій щодо відношення людини до свого використаного часу або дефіциту часу для відпочинку, може дати більш повну картину якості життя населення та його змін.

Способи розподілу часу дозволяють зрозуміти причини і наслідки бідності. Час є одним з небагатьох ресурсів, наявних у розпорядженні незаможних домашніх господарств, у яких обмежений доступ до таких ресурсів, як капітал і земля. Таким чином, малозабезпечені домогосподарства користуються часом всіх своїх членів для задоволення елементарних потреб домашнього господарства. Крім того, "багато жебраків нерідко також перевантажені роботою". Аналіз емпіричної літератури про гендерні аспекти використання часу і розподіл обов'язків в країнах, що розвиваються, також свідчить про те, що "домашні господарства, які за показником споживання відносяться до категорії малозабезпечених, також включають ті домашні господарства, де на жінок лягає велике робоче навантаження", і що "це робоче навантаження зменшується в міру того, як зростає дохід домашніх господарств, за умови, що є ринок праці".

Результати різних тематичних досліджень, проведених у Бангладеш, Ботсвані, Індії, Індонезії, Малайзії, Непалі та на Філіппінах говорять про те, що дані про використання часу "необхідні при вимірюванні реального робочого навантаження і вільного часу різних груп населення, для отримання більш точних показників зайнятості й безробіття та вивчення змін видів діяльності при переході в процесі розвитку від неринкового до ринкового сектору". Таким чином, при вимірюванні рівня життя статистика використання часу має велике значення для "розробки більш реалістичних і повних показників добробуту й бідності, а також для більш глибокого розуміння динаміки бідності та розвитку" [7].

Важливість систематизації видів діяльності, що мають застосовуватись при обстеженнях використання часу, як загальної класифікації підтверджує необхідність класифікації видів діяльності щодо використання часу, які застосовуються як в розвинених країнах, так і країнах, що розвиваються, а також врахування на-

ціонального контексту країни шляхом розширення категорій (блоків) за потреби.

Головна мета розроблення класифікацій видів діяльності, що застосовуються при обстеженнях використання часу, полягає у визначенні набору категорій економічних та неекономічних видів діяльності, які можуть бути застосовані у виробництві інформативних статистичних даних про використання часу.

У міжнародній практиці в якості основи для збору, узагальнення і розповсюдження інформації в статистиці використання часу найбільшого поширення набули наступні класифікації:

1) International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS) — Міжнародна класифікація видів діяльності для статистики використання часу (МКДСВЧ) [4];

2) Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL 2008) — Перелік кодів активності для гармонізованих європейських опитувань щодо використання часу [1].

ICATUS є ієрархічною класифікацією всіх видів діяльності, якими населення може займатися протягом доби. Її основним завданням є визначення набору категорій занять, які можуть бути використані для отримання інформативної статистики про використання часу.

Основні етапи розроблення ICATUS представлені в таблиці 1.

Важливість, актуальність і практична користь ICATUS як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються, полягає в тому, що класифікація сприяє отриманню системних статистичних даних, порівнянних за країнами, щодо соціальної та економічної ситуації населення, включаючи якість життя, якість зайнятості та загальний добробут, а також щодо часу, витраченого на неоплачувану трудову діяльність, включаючи виробництво для власного споживання, і оцінювання балансу "сім'я / робота".

З метою забезпечення узгодженості з іншими міжнародними стандартами остаточне узгодження ICATUS стало можливим після прийняття резолюції про статистику праці, зайнятості та невикористання робочої сили на 19-й Міжнародній конференції статистиків праці (ICLS), яка відбулася в жовтні 2013 р. У січні 2014 р. МОП направила конкретні зауваження по версії ICATUS 2012 р. відповідно до нового керівництва зі статистики трудової діяльності.

Важливе значення має узгодженість і сумісність ICATUS з іншими класифікаціями і стандартами. У зв'язку з цим остаточна версія

Таблиця 1. Основні етапи розроблення ICATUS

Рік	Сутність етапу
1995	Визнання важливості статистики бюджету часу (28-е засідання Статистичної комісії ООН). Звернення до Статистичного відділу ООН (СОООН). Підготовка проекту класифікації видів діяльності. Ініціювання підготовки класифікації діяльності в галузі використання часу (Пекінська платформа дій)
1997	Перша нарада експертної групи з питань використання часу: розроблення першого варіанту класифікації
2000	Друга нарада експертної групи: представлення переглянутого варіанту з урахуванням досвіду країн і рекомендації експертів
2005	Публікація Керівництва з підготовки статистичних даних про використання часу: вимір оплачуваної і неоплачуваної роботи. Підготовка пробної версії ICATUS
Червень 2012	Третя нарада експертної групи для завершення пробної версії ICATUS
2013	Прийняття ICLS Резолюції зі статистики праці, зайнятості та невикористання робочої сили
Червень 2016	Четверта нарада експертної групи: обговорення та узгодження основних проблемних питань ICATUS, виявлених під час віртуальних консультацій
Жовтень – листопад 2016	Глобальні консультації щодо завершення роботи з ICATUS 2016, рекомендація експертною групою ООН з міжнародних статистичних класифікацій для схвалення Статистичною комісією
Березень 2017	Схвалення ICATUS 2016 Статистичною комісією ООН

Джерело: узагальнено автором за [2–4].

ICATUS розроблена на базі узгоджених на міжнародному рівні концепцій, визначень та принципів, з метою покращення узгодженості та міжнародної порівнянності використання часу та інших соціальних та економічних статистичних даних [4]:

— визначення діяльності за їх продуктивним статусом відповідає Системі національних рахунків 2008 р. (СНР 2008);

— для розмежування виробничої діяльності враховані положення Резолюції про статистику праці, зайнятості та невикористання робочої сили, прийнятої на 19-й Міжнародній конференції статистиків праці у жовтні 2013 р. (ICLS 2013);

— визначення та категорії видів діяльності відповідають стандартним економічним класифікаціям, таким як Міжнародна стандартна промислова класифікація всіх видів економічної діяльності (ISIC rev. 4).

Пробна версія ICATUS мала п'ятирівневу структуру з шестизначною системою кодування, побудовану на сухідрядності. Перший рівень складався з 15 основних розділів, яким присвоєно двозначний код від 01 до 15.

Структура коду пробної версії ICATUS така:

Рівень 1	XX	– Розділи (15), ідентифіковані двозначними цифровими кодами
Рівень 2	XXX	– Підрозділи (54), ідентифіковані тризначними цифровими кодами
Рівень 3	XXXX	– Групи (92), ідентифіковані чотиризначними цифровими кодами
Рівень 4	XXXXX	– Класи (200), ідентифіковані п'ятизначними цифровими кодами
Рівень 5	XXXXXX	– Підкласи (363), ідентифіковані шестизначними цифровими кодами

Переглянута версія ICATUS 2016, схвалена Статистичною комісією ООН у березні 2017 р., має трирівневу структуру з шестизначною системою кодування. Перший рівень складається з 9 основних підрозділів, яким присвоєно код від 1 до 9.

Структура коду переглянутої версії ICATUS 2016 така [4]:

Рівень 1	X	– Основні підрозділи (9), ідентифіковані однозначними цифровими кодами
Рівень 2	XXX	– Розділи (55), ідентифіковані двозначними цифровими кодами
Рівень 3	XXXXXX	– Групи (167), ідентифіковані тризначними цифровими кодами

Нижче наведений розподіл за першим рівнем класифікації видів діяльності за ICATUS 2016 — дев'ять основних підрозділів [4]:

1. Зайнятість та пов'язана з нею діяльність.
2. Виробництво товарів для власного кінцевого споживання.
3. Неоплачувані домашні послуги для членів домогосподарства та членів родини.
4. Неоплачувані послуги з догляду для членів домогосподарства та членів родини.

5. Неоплачувана діяльність волонтерів, стажерів та інші неоплачувані види діяльності.

6. Навчання.

7. Спілкування та комунікація, громадська та релігійна діяльність.

8. Культура, дозвілля, засоби масової інформації та спортивна діяльність.

9. Самообслуговування (догляд за собою) та технічне обслуговування.

Слід зазначити, що існують важливі відмінності між класифікаціями діяльності, що застосовуються для обстеження використання часу та класифікаціями видів економічної діяльності.

Європейська система кодування діяльності для гармонізованого європейського обстеження використання часу (Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL 2008)), що заснована на міжнародній практиці й попередніх класифікаціях повсякденної діяльності, була протестована і переглянута на основі пілотних обстежень використання часу, проведеного

Таблиця 2. Рівні класифікації видів діяльності, що застосовуються при обстеженнях використання часу в ACL 2008

Рівень 1		Рівень 2		
0	Особистий догляд (Personal care)	01	Sleep	Сон
		02	Eating	Прийом їжі
		03	Other personal care	Інший особистий догляд
1	Зайнятість (Employment)	11	Main job and second job	Основна робота і друга робота
		12	Activities related to employment	Діяльність, пов'язана із зайнятістю
2	Навчання (Study)	20	Unspecified study	Неспецифіковане навчання
		21	School or university	Школа або університет
		22	Free time study	Навчання у вільний час
3	Домашнє господарство і догляд за родиною (Household and family care)	30	Unspecified household and family care	Неспецифіковане домашнє господарство та догляд за членами сім'ї
		31	Food management	Менеджмент харчування
		32	Household upkeep	Догляд за домашнім господарством
		33	Making and care for textiles	Створення та догляд за текстильними виробами
		34	Gardening and pet care	Садівництво і догляд за тваринами
		35	Construction and repairs	Будівельні і ремонтні роботи
		36	Shopping and services	Магазини та послуги
		37	Household management	Ведення домашнього господарства
		38	Childcare	Догляд за дітьми
		39	Help to an adult family member	Допомога дорослим членам сім'ї
4	Волонтерська робота та зустрічі (Voluntary work and meetings)	41	Organisational work	Організаційна робота
		42	Informal help to other households	Неформальна допомога іншим домогосподарствам
		43	Participatory activities	Громадська діяльність
5	Громадське життя і розваги (Social life and entertainment)	51	Social life	Соціальне життя
		52	Entertainment and culture	Розваги і культура
		53	Resting – time out	Відпочинок – тайм-аут
6	Спорт і активний відпочинок (Sports and outdoor activities)	61	Physical exercise	Фізичні вправи
		62	Productive exercise	Продуктивна діяльність
		63	Sports-related activities	Діяльність, пов'язана зі спортом
7	Хобі та комп'ютер (Hobbies and computing)	71	Arts and hobbies	Мистецтво і хобі
		72	Computing	Діяльність за комп'ютером
		73	Games	Ігри
		81	Reading	Читання
8	Засоби масової інформації (Mass media)	82	TV, video and dvd	ТВ, відео та DVD
		83	Radio and recordings	Радіо і записи
		91	Travel by purpose	Подорожі за цільовим призначенням
9	Подорожі та неуточнене використання часу (Travel and unspecified time use)	92	Auxiliary codes	Допоміжні коди

Джерело: узагальнено автором за [1].

Таблиця 3. Порівняння основних розділів ICATUS 2016 та ACL

Міжнародна класифікація видів діяльності для статистики використання часу (ICATUS 2016)		Класифікація Евростата (ACL 2008)	
1	Зайнятість та пов'язана з нею діяльність (Employment and related activities)	1	Зайнятість
2	Виробництво товарів для власного кінцевого споживання (Production of goods for own final use)	3	Домашнє господарство і догляд за родиною
3	Неоплачувані домашні послуги для членів домогосподарства та членів родини (Unpaid domestic services for household and family members)		
4	Неоплачувані послуги з догляду за членами домогосподарства та членами родини (Unpaid caregiving services for household and family members)		
5	Неоплачувана діяльність волонтерів, стажерів та інші неоплачувані види діяльності (Unpaid volunteer, trainee and other unpaid work)	4	Робота на добровільних засадах і збори
6	Навчання (Learning)	2	Освіта (Study)
7	Спілкування та комунікація, громадська та релігійна діяльність (Socializing and communication, community participation and religious practice)	5	Громадське життя і розваги
8	Культура, дозвілля, засоби масової інформації та спортивна діяльність (Culture, leisure, mass-media and sports practices)	7	Хобі та ігри
		6	Спорт і діяльність на відкритому повітрі
		8	Засоби масової інформації
9	Особистий догляд та технічне обслуговування (Self-care and maintenance)	0	Особистий догляд
	Включені до відповідних основних категорій	9	Подорожі та неуточнене використання часу

Джерело: сформовано автором за [1; 4].

в 18 країнах світу. Узагальнений варіант системи кодування діяльності був завершений в 2000 р. і переглянутий в 2008 р. [1].

Структура коду ACL 2008 така:

X	– Рівень 1 (10), позначення однозначним цифровим кодом
XX	– Рівень 2 (35), позначення двозначним цифровим кодом
XXX	– Рівень 3 (108), позначення тризначним цифровим кодом

В таблиці 2 наведений розподіл за двома рівнями класифікації видів діяльності, що зас-

Таблиця 4. Агреговані групи видів діяльності для статистики використання часу

Види діяльності	Пояснення
Сон	Діяльність, пов'язана зі сном
Особистий догляд	Види діяльності, пов'язані з особистою гігієною, включаючи медичне обслуговування
Освіта	Види діяльності, пов'язані з освітою і професійним навчанням
Догляд за дітьми	Види діяльності, пов'язані з дітьми, за винятком діяльності, пов'язаної з освітою
Робота по дому	Види діяльності, пов'язані з роботою по будинку, за винятком приготування їжі і ремонту
Оплачувана робота	Види діяльності, що відносяться до оплачуваної роботи
Безоплатна робота	Види діяльності, що відносяться до неоплачуваної роботи, благодійна діяльність
Догляд	Види діяльності по догляду за людьми, за винятком особистого догляду та догляду за дітьми
Приготування їжі	Види діяльності по приготуванню їжі в рамках домогосподарства
Спорт	Спорт і фізична культура
Подорожі, пересування	Види діяльності, пов'язані з поїздками і переміщеннями з будь-якими цілями з використанням будь-яких видів транспорту або пішки
Культурні заходи, дозвілля	Види діяльності, пов'язані з культурою, проституцією, дозвіллям (відвідування музеїв, театрів, перегляд телепрограм, прослуховування радіопередач і т.п.)
Ремесла і хобі	Види діяльності, що відносяться до рукоділля, хобі
Читання	Види діяльності, пов'язані з читанням книг, газет, журналів і т.п. в друкованому або електронному форматі

тосовуються при обстеженнях використання часу в ACL 2008 [1].

Європейський список кодування діяльності дозволяє здійснювати угруповання діяльності в залежності від цілей аналізу.

У цілому основні розділи ICATUS відповідають однозначним кодами переліку Евростату. Ці класифікації мають певні відмінності, зумовлені основними цілями обстежень використання часу.

Співвідношення між класифікаціями, розробленими експертами ООН і Евростату (на рівні основних розділів), наводиться в таблиці 3.

Основна відмінність полягає в тому, що ICATUS розроблялась з метою проведення оцінок

неоплачуваної праці та неформальної зайнятості. Тому в ICATUS робота виділена в п'яти основних розділах (01—05), а всім видам трудової діяльності в переліку Евростату присвоєно єдиний однозначний код (1).

Зіставлення найбільш відомих класифікацій показали, що спільними для всіх є такі агреговані групи видів діяльності для статистики використання часу, наведені в таблиці 4.

ВИСНОВКИ

Статистичні дані про використання часу можуть розкрити подробиці трудової діяльності окремої людини та надати інформацію, що дозволить провести оцінювання якості зайнятості з особливостями і повнотою, яких неможливо домогтися за допомогою даних будь-якого іншого виду обстеження.

Отримані на основі такого суцільного охоплення статистичні дані про те, як люди витрачають свій час, можуть дати комплексну картину, що розкриває, як різні види трудової діяльності, оплачувана і неоплачувану працю, громадська робота, домашня праця, дозвілля і задоволення особистих потреб, поєднуються в житті населення в цілому і його різних верств. За допомогою даних про використання часу можна визначити, які, як, чому і як довго здійснюються різні види діяльності. При належному збиранні та аналізі дані про використання часу дозволяють пов'язати

особливості розподілу часу з демографічним і соціально-економічним становищем окремої людини. Саме з цих причин необхідно розширювати масштаби збору даних про використання часу та впроваджувати в національну статистичну практику найкращі світові проекти.

Перспективи подальших розвідок пов'язані з формуванням методологічних засад зіставлення відмінностей характеру повсякденної трудової діяльності та розподілу часу із використанням міжнародної класифікації видів діяльності для статистики використання часу (International Classification of Activities for Time Use Statistics), а також її адаптація до національних умов в Україні з метою подальшого запровадження у практичну діяльність.

Література:

1. Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL 2008) [Electronic resource] / Commission of the European Communities (Statistical Office / Eurostat). Way of access: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GEN_DESC_VIEW_NOHDR&StrNom=-TIMEUSE_08&StrLanguageCode=EN

2. Fleming R., Spellerberg A. Using time use data: A history of time use surveys and uses of time use data [Electronic resource] / Auckland: Statistics New Zealand, 1999. Way of access: <http://m.stats.govt.nz/~media/Statistics/browse-categories/people-and-communities/time-use/using-time-use-data/using-time-use-data.pdf>

3. Harvey A.S., Taylor M.E. Time use [Electronic resource] / Designing Household Survey Questionnaires for Developing Countries: Lessons from Fifteen Years of the Living Standards Measurement Study, 2000, vol. 15, pp. 249—272. Way of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/452741468778781879/pdf/multi-page.pdf>

4. International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS 2016) [Electronic resource] / United Nations Statistics Division. Way of access: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GEN_DESC_VIEW_NOHDR&StrNom=-ICATUS_2016&StrLanguageCode=EN

5. Methods of measuring women's participation and production in the informal sector [Electronic resource] / Studies in methods, United Nations, New York, 1990, No.46. Way of access: https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/Standards-and-Methods/files/Handbooks/gender/SeriesF_46-E.pdf

6. Szalai A. ed. The Use of Time: Daily Activities of Urban and Suburban Populations in

Twelve Countries [Electronic resource] / European Coordination Centre. The Hague: Mouton, 1972. Way of access: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015071884006;view=2up;seq=6>

7. Using a time-use approach to measure the frequency and duration of non-market work. Unpublished report / United States Bureau of Labour Statistics, 1997.

References:

1. Commission of the European Communities (Statistical Office/Eurostat) (2008), "Activity coding list for harmonised European time use surveys (ACL 2008)", available at: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GEN_DESC_VIEW_NOHDR&StrNom=TIMEUSE_08&StrLanguageCode=EN (Accessed 19 Nov 2018).

2. Fleming, R. and Spellerberg, A. (1999), Using time use data: A history of time use surveys and uses of time use data, Auckland: Statistics New Zealand, available at: <http://m.stats.govt.nz/~media/Statistics/browse-categories/people-and-communities/time-use/using-time-use-data/using-time-use-data.pdf> (Accessed 19 Nov 2018).

3. Harvey, A.S. and Taylor, M.E. (2000), "Time use", Designing Household Survey Questionnaires for Developing Countries: Lessons from Fifteen Years of the Living Standards Measurement Study, vol. 15, pp. 249-272, available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/452741468778781879/pdf/multi-page.pdf> (Accessed 19 Nov 2018).

4. United Nations Statistics Division (2017), "International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS 2016)", available at: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GEN_DESC_VIEW_NOHDR&StrNom=-ICATUS_2016&StrLanguageCode=EN (Accessed 19 Nov 2018).

5. United Nations (1990), "Methods of measuring women's participation and production in the informal sector, No.46", available at: https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/Standards-and-Methods/files/Handbooks/gender/SeriesF_46-E.pdf (Accessed 19 Nov 2018).

6. Szalai, A. ed. (1972), The Use of Time: Daily Activities of Urban and Suburban Populations in Twelve Countries. European Coordination Centre. The Hague: Mouton.

7. United States Bureau of Labour Statistics (1997), Unpublished report "Using a time-use approach to measure the frequency and duration of non-market work".

Стаття надійшла до редакції 03.12.2018 р.